

SYLABUS

rok akademicki 2020/2021 - cykl kształcenia 2018-2021

Nazwa modułu/przedmiotu:	Bioaktywne substancje roślinne w profilaktyce schorzeń metabolicznych	Kod modułu	DT.1.072
Wydział:	WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU		
Kierunek studiów:	DIETETYKA		
Specjalności:	-----		
Poziom studiów:	I (licencjackie) ☒ II (magisterskie) ☐ III (jednolite magisterskie) ☐ (doktoranckie) ☐		
Rodzaj studiów:	stacjonarne ☒ niestacjonarne ☐		
Rok studiów:	I ☐ II ☐ III ☒ IV ☐ V ☐ VI ☐	Semestr studiów:	1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☒ 7 ☐ 8 ☐ 9 ☐ 10 ☐ 11 ☐ 12 ☐
Typ modułu/przedmiotu:	obowiązkowy ☒ fakultatywny ☐		
Język wykładowy:	polski ☒ obcy ☐		
Forma kształcenia	Godziny		
Wykład (W)	-		
Seminarium (S)	20		
Ćwiczenia (Ć)	10		
E-wykłady (eW)	-		
Zajęcia praktyczne (ZP)	-		
Praktyki zawodowe (PZ)	-		
Inne: samokształcenie	10		
Forma nakładu pracy studenta <i>(udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie, sprawdzenie, itp.)</i>	Obciążenie studenta (h)		
1. Godziny kontaktowe	30		
2. Czas pracy własnej studenta	10		
• Samokształcenie	35		
• Przygotowanie do zajęć i sprawdzianów			
Sumaryczne obciążenie pracy studenta	75		
Punkty ECTS za moduł/przedmiot	3		
Cele kształcenia:			
Celem nauczania przedmiotu jest poznanie aspektów teoretycznych (seminaria) oraz praktycznych (ćwiczenia laboratoryjne) zagadnień związanych z wykorzystaniem bioaktywnych składników występujących w substancjach roślinnych w profilaktyce schorzeń metabolicznych. Przedmiot zapoznaje także z metodami oceny jakości substancji roślinnych w suplementach diety z użyciem zaawansowanej aparatury i sprzętu analitycznego.			
Macierz efektów kształcenia dla modułu/przedmiotu w odniesieniu do metod weryfikacji zamierzonych efektów kształcenia oraz formy realizacji zajęć:			

Numer efektu kształcenia	Student, który zaliczy moduł (przedmiot) wie/umie/potrafi:	Metody weryfikacji osiągnięcia zamierzonych efektów kształcenia:	Forma zajęć dydaktycznych * wpisz symbol
WIEDZA			
K_W16	Zna, rozumie i potrafi wykorzystać w codziennej praktyce podstawy farmakologii i farmakoterapii żywieniowej, farmakognozji oraz interakcji leków z żywnością. Opisuje grupy substancji roślinnych stosowanych w profilaktyce schorzeń metabolicznych Potrafi opisać i wyjaśnić wpływ bioaktywnych składników substancji roślinnych w schorzeniach metabolicznych Potrafi opisać i wyjaśnić mechanizmy działania substancji roślinnych, działania niepożądane oraz problemy nadużywania niektórych z nich Zna regulacje prawne dotyczące roślinnych suplementów diety	• gotowość odpowiedzi na zadany temat • aktywność w dyskusji • zaliczenie pisemne z oceną	S
UMIEJĘTNOŚCI			
K_U04	Stosuje zdobytą wiedzę w przewidywaniu możliwych interakcji i działań niepożądanych składników substancji roślinnych Dokonuje oceny możliwości zastosowania określonych substancji roślinnych w profilaktyce schorzeń metabolicznych	• gotowość odpowiedzi na zadany temat • aktywność w dyskusji • zaliczenie pisemne z oceną	S
K_U06	Potrafi obsługiwać aparaturę oraz sprzęt laboratoryjny niezbędny do prowadzenia analiz fitochemicznych. Potrafi umiejętnie przedstawić wyniki badania laboratoryjnego dotyczącego oznaczania zawartości i tożsamości bioaktywnych składników substancji roślinnych Dokonuje właściwej oceny i interpretacji uzyskanych wyników	• aktywność w praktycznie wykonywanych badaniach laboratoryjnych • sporządzenie raportów z wykonanych oznaczeń. • zaliczenie pisemne z oceną	L
KOMPETENCJE SPOŁECZNE/POSTAWA			
PRZYKŁADOWE METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW KSZTAŁCENIA			
w zakresie wiedzy: Egzamin ustny (<i>niestandaryzowany, standaryzowany, tradycyjny, problemowy</i>); Egzamin pisemny – student generuje/rozpoznaje odpowiedź (<i>esej, raport; krótkie strukturyzowane pytania /SSQ/; test wielokrotnego wyboru /MCQ/; test wielokrotnej odpowiedzi /MRQ/; test dopasowania; test T/N; test uzupełniania odpowiedzi</i>); w zakresie umiejętności: Egzamin praktyczny; Obiektywny Strukturyzowany Egzamin Kliniczny /OSCE/; Mini-CEX (mini – clinical examination); Realizacja zleconego zadania; Projekt; Prezentacja; w zakresie kompetencji społecznych: Esej refleksyjny; Przedłużona obserwacja przez opiekuna/nauczyciela prowadzącego; Ocena 360° (opinie nauczycieli, kolegów/koleżanek, pacjentów, innych współpracowników); Samoocena (w tym portfolio);			

TRESC ZAJĘĆ:

Seminaria: tematy seminariów (20 godzin):

1. Roślinne suplementy diety a bezpieczeństwo pacjenta – regulacje prawne.
2. Substancje roślinne wspomagające proces trawienia pokarmów i poprawiające apetyt.
  - 2.1. Substancje roślinne stymulujące czynność wydzielniczą wątroby i ułatwiające transport żółci – składniki czynne i ich aktywność biologiczna, działania niepożądane, ograniczenia stosowania.
  - 2.2. Substancje roślinne pobudzające wydzielanie soku żołądkowego, wskazania do stosowania, działania niepożądane, przeciwwskazania.
3. Środki pochodzenia roślinnego stosowane w walce z otyłością i nadwagą.
  - 3.1. Roślinne suplementy diety hamujące absorpcję składników pokarmowych w jelicie. Błonnik – źródła pozyskiwania, kierunki i mechanizm działania odchudzającego.
  - 3.2. Substancje roślinne o działaniu przeczyszczającym – podział, ogólne zasady stosowania przeciwwskazania, działania niepożądane, problemy nadużywania.
    - 3.2.1. Substancje roślinne zawierające składniki o właściwościach poślizgowych.
    - 3.2.2. Substancje roślinne zawierające składniki zwiększające objętość mas kałowych.
      - 3.2.2.1. Substancje roślinne o działaniu osmotycznym.
      - 3.2.2.2. Substancje roślinne pęczniejące w jelitach.
    - 3.2.3. Substancje roślinne zawierające antranoidy – aktywność biologiczna, działania niepożądane, przeciwwskazania, interakcje, problem nadużywania.
  - 3.3. Substancje roślinne aktywizujące metabolizm komórkowy.
  - 3.4. Substancje roślinne zwiększające diurezę.
4. Substancje roślinne o działaniu hipoglikemicznym stosowane w cukrzycy typu 2. Podział, mechanizmy działania, ograniczenia stosowania.
5. Substancje roślinne i biooleje stosowane w profilaktyce hiperlipidemii i miażdżycy.

Ćwiczenia: tematy ćwiczeń (10 godzin):

(10 godz.: 2 x 3 godz. + 1 x 4 godz. w grupach 10 osobowych – zajęcia laboratoryjne)

1. Oznaczanie zawartości biologicznie aktywnych składników w wybranych roślinnych suplementach diety oraz produktach leczniczych (screening metodą TLC).
2. Oznaczanie potencjału antyoksydacyjnego herbat owocowych, zawierających bioaktywne składniki polifenolowe, z wykorzystaniem metody spektrofotometrycznej Vis.
3. Izolacja i oznaczanie zawartości flawonoidów (rutozydu) w substancjach roślinnych metodą RP-HPLC/PDA.

Samokształcenie: (10 godzin)

W ramach samokształcenia student przygotowuje się do zajęć praktycznych poprzez zaznajomienie się z procedurami badań analitycznych, sporządza raporty z wykonywanych oznaczeń oraz przygotowuje się do zaliczenia materiału seminaryjnego.

Literatura podstawowa i uzupełniająca, inne pomoce dydaktyczne:

Literatura podstawowa:

1. Kohlmünzer S.: „Farmakognozja” wyd. V unowocześniona, PZWL, Warszawa, 1998.
2. Janiec W., Krupińska J. (red.): Farmakodynamika. Podręcznik dla studentów. farmacji. Wyd. V. PZWL, Warszawa 2005.
3. Kostowski W., Herman Z.S. (red.): Farmakologia. Podstawy farmakoterapii. Podręcznik dla studentów medycyny i lekarzy. Wyd. III. PZWL, Warszawa 2010.

Literatura uzupełniająca:

1. K. Hostettmann, A. Marston, M. Hostettmann. Preparative chromatography techniques. Application in Natural Product Isolation. Springer-Verlag Berlin Heidelberg, 1998.
2. Wiela – Hojeńska A., Czuczwar S., Zimenkovsky A. (red.) Podstawy farmacji klinicznej. Uniwersytet Medyczny w Lublinie. Narodowy Uniwersytet Medyczny im. Daniela Halickiego we Lwowie Lublin 2015.

Wymagania dotyczące pomocy dydaktycznych:

W ramach realizacji zajęć seminaryjnych z przedmiotu wykorzystuje się:

- metody podające (wykład informacyjny oraz objaśnienie i wyjaśnienie wybranych zagadnień)

- metody programowane – prezentacje zagadnień tematycznych opracowane w programie Microsoft Office PowerPoint

- **wymagany sprzęt:** rzutnik multimedialny, komputer

W ramach realizacji zajęć ćwiczeniowych z przedmiotu wykorzystuje się:

- eksperymenty laboratoryjne, obejmujące badania fitochemiczne i biologiczne substancji i produktów pochodzenia roślinnego

- **wymagana aparatura i sprzęt laboratoryjny:** aparatura do badań analitycznych (HPLC, spektrofotometr Vis, czytnik płytek TLC, wizualizer chromatogramów TLC, łaźnie ultradźwiękowe), szkło laboratoryjne

Warunki uzyskania zaliczenia przedmiotu:

Procentowy podział ocenianych efektów w kategoriach wiedza, umiejętności, kompetencje:

W –65 %; U– 30%; K –5%

Warunki uzyskania zaliczenia przedmiotu:

- Warunkiem uzyskania zaliczenia przedmiotu jest obecność na seminariach oraz obecność i wykonanie programu zajęć laboratoryjnych, sporządzenie raportów z wykonanych oznaczeń oraz pozytywny wynik zaliczenia pisemnego.
- Zaliczenie (pisemne) z oceną obejmuje materiał wykładowy oraz ćwiczeniowy (laboratoryjny) i składa się z 5 pytań opisowych, z których każde oceniane jest osobno w skali punktowej 1-5. Następnie obliczana jest wartość sumaryczna wszystkich punktów. Maksymalna ilość punktów: 25. Minimalna ilość punktów do uzyskania zaliczenia przedmiotu: 13.

Skala ocen: 0-12 pkt **niedostateczny**; 13 – 15 pkt **dostateczny**; 16-18 pkt **dość dobry**; 19 - 21 pkt **dobry**; 22-23 pkt **ponad dobry**; 24 -25 pkt **bardzo dobry**.

Nazwa i adres jednostki prowadzącej modul/przedmiot, kontakt (tel./e-mail)

KATEDRA I ZAKŁAD FARMAKOGNOZJI Z PRACOWNIĄ ROŚLIN LECZNICZYCH UM W LUBLINIE

secretary@pharmacognosy.org ; tel. 81-4487080

strona internetowa: www.farmakognozja.pl

Imię i nazwisko osoby przygotowującej sylabus/osób przygotowujących sylabus:

DR HAB. N. FARM. GRAŻYNA ZGÓRKA

DR N. FARM. ALEKSANDRA JÓZEFCZYK

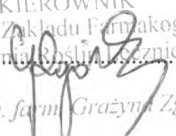
Imię i nazwisko osoby prowadzącej/osób prowadzących zajęcia:

DR HAB. N. FARM. GRAŻYNA ZGÓRKA - osoba odpowiedzialna za realizację przedmiotu

DR N. FARM. ALEKSANDRA JÓZEFCZYK

DR N. FARM. ELWIRA SIENIAŃSKA

Podpis Kierownika jednostki prowadzącej zajęcia

KIEROWNIK
Katedry i Zakładu Farmakognozji
z Pracownią Roślin Leczniczych

dr hab. n. farm. Grażyna Zgórk

Data sporządzenia sylabusu: 07.09.2018

Podpis Dziekana

PRODZIEKAN
Wydziału Nauk o Zdrowiu
Uniwersytetu Medycznego w Lublinie

Dr hab. n. farm. Grażyna Iwanowicz-Palus